

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Харківської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2021 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в II кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Харківської області у II кварталі 2021 року свідчать, що респонденти прогнозують збереження обсягів виробництва товарів і послуг в Україні на поточному рівні в наступні 12 місяців. Водночас респонденти очікують поліпшення розвитку своїх підприємств. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збереження обсягів виробництва товарів та послуг в Україні на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2021 року – 6.3%) (графік 1). У цілому по Україні очікується зростання обсягів виробництва товарів та послуг – 15.9%. Найоптимістичніше налаштовані респонденти підприємств торгівлі та інших видів економічної діяльності (баланс відповідей – по 28.6%), водночас респонденти підприємств переробної промисловості очікують зменшення обсягів виробництва («мінус» 36.4%);
- **подальше зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 7.5%, становить 54.2% (у попередньому кварталі – 47.9%), у цілому по Україні – 45.8%. Головними чинниками інфляції респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **подальшу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 66.7% респондентів (у I кварталі 2021 року – 60.4%), у цілому по Україні – 63.6%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** (уперше з II кварталу 2020 року): баланс відповідей – 8.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 4.2%). Водночас керівники підприємств добувної промисловості налаштовані песимістично («мінус» 33.3%). У цілому по Україні – 18.3% (таблиця);
- **прискорення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 20.4% (у I кварталі 2021 року – 4.1%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 23.5% (у I кварталі 2021 року – 11.1%). У цілому по Україні баланси відповідей – по 21.0% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 8.7% і 13.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.5% і 15.2%). У цілому по Україні баланси відповідей – 6.4% та 16.9% відповідно (таблиця);
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 14.9% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 1.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства**, високими темпами: баланси відповідей – 91.8% і 59.2% відповідно (у попередньому кварталі – 91.7% і 58.3% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін реалізації продукції власного виробництва в підприємств переробної промисловості та транспорту (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції**, так і на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 69.6% і 55.3% відповідно (у I кварталі 2021 року – 59.6% і 58.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали та брак кваліфікованих працівників (графік 5).

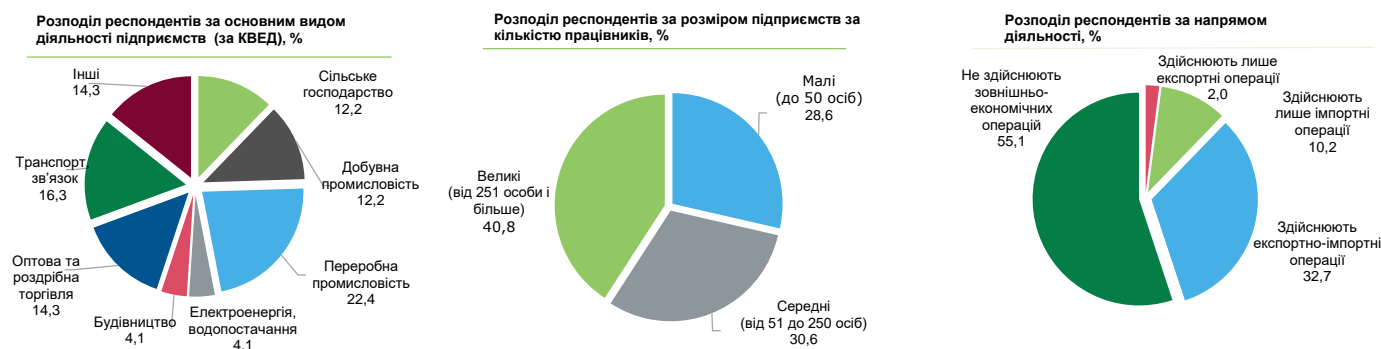
Респонденти очікують **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). Переважна більшість респондентів, які планують брати банківські кредити, надає перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

97.8 % респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 97.5 %.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

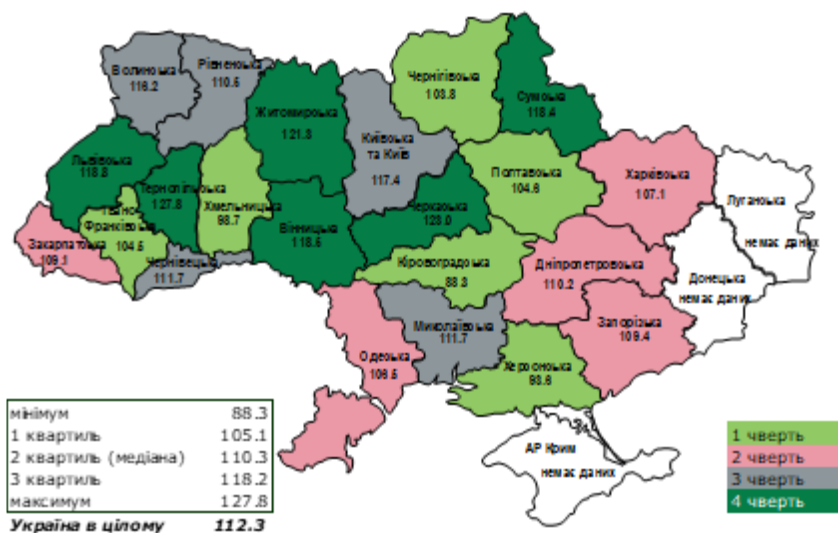
- **поточний фінансово-економічний стан поліпшився та є задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2021 року – «мінус» 6.1%). У цілому по Україні фінансово-економічний стан добрий – 6.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 19.6% (у попередньому кварталі – 11.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 06 травня – 02 червня 2021 року;
- опитано всього 49 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

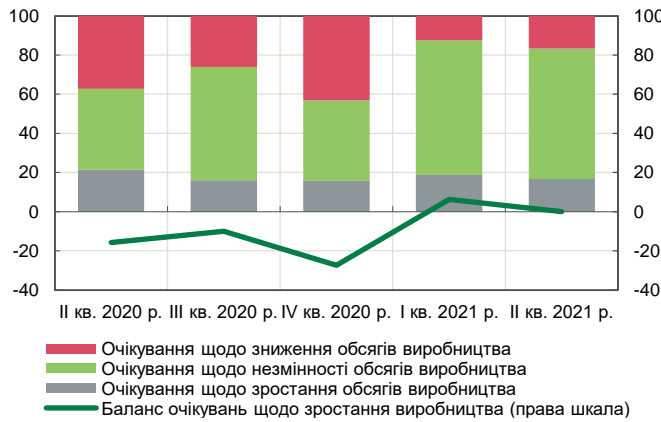
Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	0,0	-4,1	-4,0	-4,2	8,3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-2,0	4,1	11,8	4,1	20,4
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-16,0	6,3	-9,8	-6,5	8,7
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-8,0	25,0	2,0	15,2	13,0
кількості працівників	-13,7	0,0	-13,7	0,0	-14,9

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

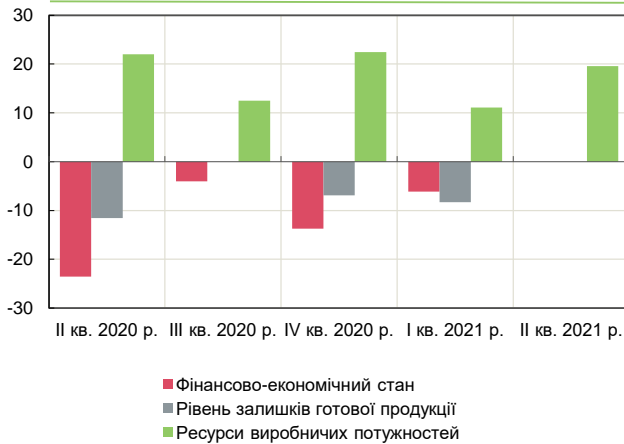
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

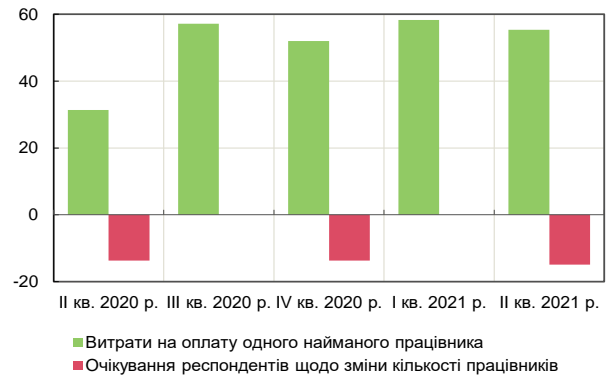
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

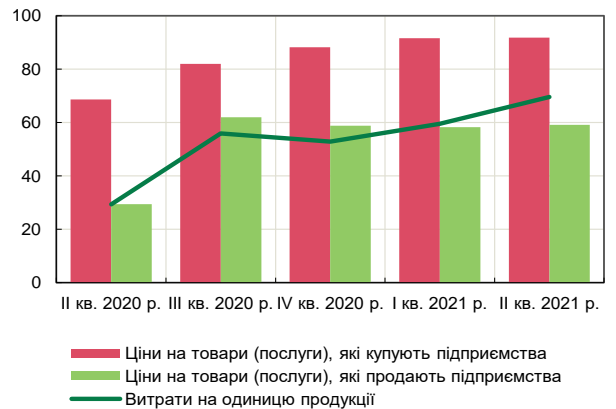
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

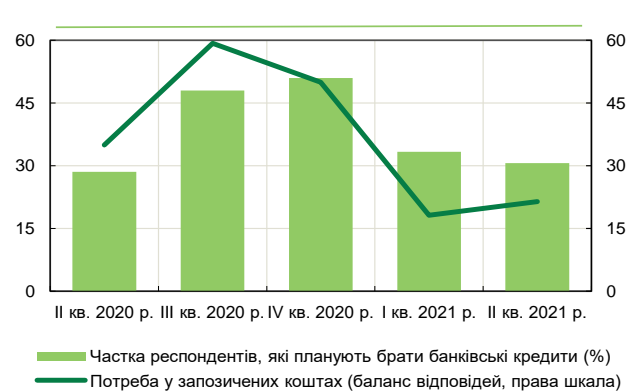
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

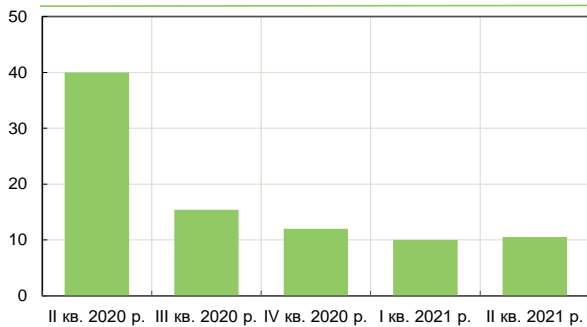
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

